

ناگهان شعر

حافظ شیرازی

شعر اول:

خوشتر ز عیش و صحبت و باغ و بهار چیست؟
ساقی کجاست، گوسب انتظار چیست؟
هر وقت خوش که دست دهد مغنم شمار
کس را اوقف نیست که انجام کار چیست

پیوند عمر بسته به مویبست هوش دار
غمخوار خویش باش، غم‌روز‌گار چیست؟
معنی آب‌زدگی و روضه ارم
جز طرف جویبار و می‌خوشگوار چیست؟

مستور و مست هر دو چو از یک‌قبیله‌اند
مادل به‌شوده که دهیم اختیار چیست؟
راز درون پرده چه داند فلک، خموش
ای مدعی نزاع تو با پرده دار چیست؟

سهو و خطای بنده گرش اعتبار نیست
معنی غفور رحمت آمرز‌گار چیست؟
زاهد شراب کوثر و حافظ پیاله خواست
تادر میانه خواسته کرد‌گار چیست

شعر دوم:

یوسف‌گم گشته باز آید به کنعان، غم‌مخور
کلبه احزان شود روزی گلستان، غم‌مخور
ای دل غم‌دیده، حالت به‌شود، دل بد ممکن
وین سر شوریده باز آید به سامان غم‌مخور

گر بهار عمر باشد باز بر تخت چمن
چتر گل در سر کشی، ای مرغ‌خوشخوان غم‌مخور
دور گردون گردوروزی بر مرادمان رفت
دائماً یکسان نباشد حال دوران غم‌مخور

هان مشو نومید چون واقف نه‌ای از سُر غیب
باشد اندر پرده بازی‌های پنهان غم‌مخور
ای دل‌ارش‌ایسنا فتنیاد هستی پر کند
چون تورانوح است کشتیان، ز توفان غم‌مخور

در بیابان گر به شوق کعبه‌خواهی زد قدم
سرزنش‌ها گر کند خار مُغیّیلان غم‌مخور
گرچه منزل بس خطرناک است و مقصد بس بعید
هیچ راهی نیست، کان‌رانیست پایان، غم‌مخور

حال دار در فرقت جانان و ابرام رقیب
جمله می‌داند خدای حال گردان غم‌مخور
حافظا در کُنج فقر و خلوت شب‌های تار
تا بُودِ ردت دعاو در سر قرآن غم‌مخور

ادبی هنری

ورود نقاشی ۳۰ میلیون دلاری به بازار هنر

یکی از تابلوهای نقاشی «ژان میشل باسکیا» که ارزش آن ده‌ها میلیون دلار برآورده‌شده است، به عنوان یکی از مهم‌ترین آثار هنری حراجی پیش‌رو هنر قرن بیست و یکم «کریستیز» به مزایده گذاشته خواهد شد. به گزارش ایسنا، تابلوی نقاشی «از گوشت خوک در غذای نسخه ایتالیایی ملوان زبل خبری نیست» اثر «ژان میشل باسکیا» نقاش نامدار آمریکایی که در سال ۱۹۸۲ میلادی توسط این هنرمند خلق شده است، در حراجی پیش‌رو «کریستیز» که در ماه مه در نیویورک برگزار می‌شود به عنوان یکی از آثار برجسته این رویداد به مزایده گذاشته بودند.

«آرت نیوز» نوشت، کارشناسان ارزش تقریبی این اثر هنری را حدود ۳۰ میلیون دلار برآورد کرده‌اند. تقریباً هر سانتی‌متر از این نقاشی ۱۵۲ سانتی‌متری ممولو از اعداد، شکل‌ها و کلمات خط خورده است.

انتشار ترجمه رمان «دکتر ژبواگو»

به گزارش مهر، این کتاب یکی از عناوین مجموعه «کتابخانه ادبیات داستانی معاصر» است که این ناشر منتشر می‌کند و ترجمه‌اش بر اساس نسخه روسی سال ۱۹۵۸ انجام شده است. ترجمه‌های دیگر از دکتر ژبواگو تا پیش از این، از نسخه‌های غیرروسی انجام شده بودند.

«دکتر ژبواگو» یکی از آثار مهم و تأثیرگذار دوران خفقان کمونیستی در شوروی است که در نهایت با دخال‌ت‌های سازمان‌های آمریکایی و چهره‌هایی از کشورهای غربی، به خارج از روسیه منتقل و منتشر شد. پاسترناک که تا پیش از این کتاب به عنوان شاعر شناخته می‌شد، نوشتن رمان را سال ۱۹۴۶ شروع کرد و ۱۹۵۶ به پایان رساند. پاسترناک نامزد دریافت جایزه نوبل ادبیات و سپس برنده شد اما به دلیل فشارهای حزب کمونیست، از دریافت جایزه انصراف داد. در نهایت سال ۱۹۸۸ بود که نسخه روسی «دکتر ژبواگو» در روسیه عرضه شد.

صدای بلند بی‌توجهی

به زبان فارسی در «صداتو»

کاربرد بیش از اندازه واژه‌های بیگانه در برخی برنامه‌های ترکیبی شبکه نمایش خانگی بیداد می‌کند

در سال جدید، پخش فصل تازه مسابقه «صداتو» که بر پایه موسیقی و آواز است، شروع شده است. این برنامه به تهیه‌کنندگی و کارگردانی حامد جوادزاده ساخته شده و محسن کیایی، مجری این برنامه است. چهار چهره شناخته‌شده موسیقی، سینما و تلویزیون نیز به عنوان راهنمای فرد شرکت‌کننده، پای ثابت «صداتو» هستند. امیر مهدی‌ژوله، محمد بحرانی، شبنم مقدمی و محسن شرفیابن به شرکت‌کننده‌ها کمک می‌کنند که بهترین تصمیم را درباره این که چه کسی خواننده است و چه کسی نقش خواننده را بازی می‌کند، بگیرند. فارغ از محتوای برنامه، آن‌چه در «صداتو» به شدت به چشم می‌آید، استفاده مکرر مجری و افراد کمک‌کننده این مسابقه از واژه‌های بیگانه است؛ واژه‌هایی که هر کدام یک

کاش همان گونه که بر محتوای برنامه‌ها و مجموعه‌های نمایشی نظارت می‌شود، بر کاربرد صحیح زبان فارسی در این فضا هم نظارت شود

یا چند معادل رایج فارسی دارند. بیش از این در همین صفحه و در قالب چند مطلب از اوضاع ناخوش زبان فارسی در مسابقه‌ها و برنامه‌های ترکیبی شبکه نمایش خانگی مانند «شب‌های مافیا»، «ناتو»، «پدر خواننده» و... نوشته‌ایم و حالا می‌خواهیم از وضعیت نامناسب زبان فارسی در «صداتو» بنویسیم.

■ زبان فارسی در «صداتو» ۱۴۰۲

فصل اول «صداتو» در سال گذشته پخش شد و یکی از پر مخاطب‌های شبکه نمایش خانگی هم بود، اما کاش این برنامه به زبان فارسی بی‌توجه نبود و آن را نادیده نمی‌گرفت. سازندگان «صداتو» به این برنامه «شب‌نشینی موزیکال-معمایی» می‌گویند. در حالی که می‌شد بگویند: «موسیقایی / آهنگین». در فصل اول «صداتو» از همان قسمت نخست به چهار راهنما گفته شد: «هلپر»! گاهی هم البته محسن کیایی به شوخی می‌گفت: «یاوران همیشه مؤمن»! کلمات و عباراتی مانند «پنل هنرمندان»، «لیپسینگ»، «چالش آنالاک»، «استیج»، «فکت»، «پلتفرم»، «پیس» و... مانند نقل و نبات بر زبان راهنماها و مجری جاری بود؛ نه از گفتن معادل‌های فارسی خبری بود و نه تذکری.

■ زبان فارسی در «صداتو» ۱۴۰۳

با شروع فصل دوم «صداتو» در نوروز ۱۴۰۳، باز هم واژه‌های بیگانه، کم و بیش به زبان مجری و کمک‌کننده‌ها می‌آید، ولی با یک

تولید فصل دوم «سرزمین شعر»

حال بررسی ظرفیت‌ها برای رسیدن به این مهم هستیم، ان‌شاء... با پخته شدن ایده‌هایی که از طرف سازمان و مخاطبان، گروه تولید، مشاوران و فرهیختگان حوزه شعر طرح می‌شود، بتوانیم برنامه‌ای بهتر را در فصل‌های بعدی شاهد باشیم. مودب در پاسخ به این پرسش که انتقادهایی به زمان پخش برنامه و هم‌زمانی با پخش سریال‌های نوروزی، شبکه‌و نوع برنامه‌سازی در باره سرزمین شعر مطرح شد، چقدر این انتقادها را محق می‌دانید، گفت: ما حداکثر تلاش خود را کردیم، بخشی از این مشکلات اقتضات سازمان بود، ما مذاکراتی داشتیم و به مرور از اواسط پخش شبکه هم همکاری‌های بیشتر و بهتری شد، برای نمونه خلاصه‌ای از برنامه بعد از افطار پخش شد، بخش مهمی از زمان پخش برنامه‌های شبکه ۵ به این برنامه اختصاص پیدا کرد. وی با بیان این مطلب که اگرچه برنامه در داخل کشور پخش شد، اما نتجگان فارسی‌زبان کشورهای حوزه زبان فارسی نیز آن را دیدند، گفت: بسیاری از نتجگان از طریق فضای مجازی بیننده برنامه بودند و برنامه بازتاب‌های زیادی در میان فارسی‌زبانان اروپا، تاجیکستان و افغانستان داشت. این بازخوردها موجب شده تا ما با تامل و سنجیدگی بیشتری به تولید فصل دوم برنامه بپردازیم.

تفاوت آن هم این که گویا در فصل جدید تذکری داده شده مبنی بر این که به جای واژه‌های بیگانه، بر گردان فارسی آن‌ها گفته شود. تا این جای کار مشکلی نیست و خیلی هم باعث خوشحالی است. مشکل زمانی است که وقتی مجری می‌خواهد معادل‌های فارسی واژه‌ها را بگوید، می‌خندد و با حالتی تمسخرگونه آن‌ها را به کار می‌برد؛ مثلاً به جای «پنل هنرمندان»، می‌گوید: «قطعه هنرمندان»! یا به جای «لیپسینگ»، می‌گوید: «همسان‌سازی لب با جمله‌ها، آهنگ‌ها و...». از دیگر جملات پرتکرار مجری این برنامه در فصل اول و دوم این جمله است: «بریم صداتو ببینیم» که اهالی ادبیات و به‌ویژه صفحه «درست‌نویسی» در اینستاگرام با بردن آن انتقاد کرده‌اند.

تا جایی که می‌دانیم، صدا شنیدنی است، نه دیدنی! ■ **از ایراد نگارشی زیر نویس تا خاوانش اشتباه شعر سعدی** قبل از اجرای هر شخص به عنوان خواننده، این جمله خطاب به بیننده‌ها زیرنویس می‌شود: «به نظرتون خواننده اس»؟! اگر قرار بر محاوره‌نویسی باشد، جمله باید این‌طور نوشته شود: «به نظرتون خواننده‌س»؟! اگر هم قرار بر نگارش رسمی است، باید این‌طور نوشته شود: «به نظرتان خواننده است»؟ بنابراین «خواننده اس» غلط است. علاوه بر این، در قسمت سوم فصل جدید یکی از خواننده‌ها غزلی معروف

ادب و هنر

۷

موسیقی

«منظومه سیمرغ» فخرالدینی در ایستگاه پایانی

استاد فرهاد فخرالدینی از پایان نگارش «منظومه سیمرغ» بر اساس «منطق الطیر» فریدالدین عطار نیشابوری خبر داد.

به گزارش صبا، فرهاد فخرالدینی موسیقی دان، آهنگ ساز و رهبر ارکستر نامدار ایرانی با اشاره به اتمام نگارش تازه‌ترین اثر خود با نام «منظومه سیمرغ» گفت: همواره با دیرینه خود یک همبستگی و همفکری داشته و دارم و نسبت به ادبیات کهن، ارادت ویژه‌ای در خود می‌بینم، بر این اساس اوایل سال ۱۴۰۰ نگارش این مجموعه را آغاز کردم.

وی گفت: «منطق الطیر» بی‌شک بهترین اثر عطار است. تصمیم گرفتم در یک روند زمان‌بر، چکیده‌ای از اشعار را انتخاب و کار نگارش موسیقی را آغاز کنم.

فخرالدینی درباره چگونگی نگارش «منظومه سیمرغ» بیان کرد: خلاصه اشعار و گزینش را بر عهده دوست هنرمندم؛ آرش امینی گذاشتم و او گلچینی از اشعار عطار را آماده کرد و در نهایت این مجموعه را «منظومه سیمرغ» نام گذاری کردم و در پنج مومان طراحی شده است.

این آهنگ ساز و رهبر ارکستر افزود: همه‌توان من و دوستانم در تیم اجرایی بر این است که بتوانیم به زودی این مجموعه را به شکلی متفاوت و به بهترین شکل به روی صحنه ببریم و دوست دارم تازمانی که هستم، در حضور مخاطبان موسیقی آن را اجرا کنیم.

«گنجینه گلیا» منتشر شد

«گنجینه گلیا» نام یکی از تازه‌ترین آثار مکتوب منتشر شده در حوزه کتاب‌های پژوهشی موسیقی است که به قلم مسیح سام خانیانی، پیش‌روی مخاطبان قرار گرفته است.

کتاب «گنجینه گلیا» به نویسندگی مسیح سام خانیانی در قالب تحلیل و بررسی موسیقایی آثار مرحوم اکبر گلپایگانی خواننده پیشگام موسیقی ایرانی در دسترس دوستداران موسیقی ایرانی قرار گرفت. معرفی مجموعه کامل آثار مرحوم گلیا در پروژه‌های «گلهای جاویدان»، «گلهای رنگارنگ»، «یک شاخه گل»، «برگ سبز»، «گلهای تازه»، «موسیقی ایرانی (ارکستر برنامه سوم)»، «بزم شاعران» و آثار متفرقه مشتمل بر اجراها، برنامه‌های رادیویی، محفل‌های خصوصی و کنسرت‌های داخلی و خارجی، انعکاس نظرات استادان موسیقی و شعر درباره آثار مرحوم گلیا، انعکاس فعالیت‌های این خواننده در حوزه رسانه، معرفی موسیقی دان‌ها، شاعران و هنرمندانی که با مرحوم گلیا همکاری کرده‌اند و همچنین مجموعه تصاویری از این هنرمند پیش‌کسوت، محتوای اصلی کتاب «گنجینه گلیا» را تشکیل می‌دهد.

غلط‌نویسیم

ارض[arʒ]

ارض به معنی «سرزمین، سرزمین» است دعوی صهونیان امروز را در ادعای سابقه حق تملک بر سرزمین کنعان و دعوی اسرائیلیان را بر ارض فلسطین که مبنی بر تحقق وعده بازگشت به ارض موعود محسوب است از نظر مورخ فاقد اساس... می‌سازد. (زرین کوب در قلمرو وجودان)

ارض موعود/ارض میعاد

گاهی در ترجمه‌ها نام سرزمین اسرائیل یعنی مملکت اصلی عبرانیان را که حضرت وعده داده بود قوم خود را پس از بیرون آمدن از مصر به آن جا برساند ارض موعود می‌نویسند. این ترکیب در عین آن که در عربی غلط است مطابق اصطلاح نیز نیست. در کتاب‌های قدیم عربی همیشه این سرزمین را ارض المیعاد می‌گفتند و بهتر است ما هم به جای ارض موعود، «ارض میعاد» بگوییم (رک: اقبال: مقالات)

برگرفته از کتاب «فرهنگ درست‌نویسی سخن»، تألیف استاد حسن انوری